

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1899.

XXVIII. évfolyam. 221. szám.

Hirdetési árak:
Egész évre ———— 12 ft.
Félévre ———— 6 :
Negyedévre ———— 3 :
Egy hóra ———— 1 :
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetés irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap este 6 óráig.

Szerda, szeptember 27.

A hazai ipar.

Nagybecskerek, szeptember 27.

A Széll-kormány közgazdasági programja határozott, erős körvonalakban bontakozik ki előttünk. Emlékezetes marad Széll Kálmán miniszterelnök szegedi beszéde, melyben a közgazdasági tevékenység mindhárom főbb ágazatának érdekeiről és ezen hármasság érdekei istápolásának összhangzatosságáról, ennek az összhangznak feltétlen szükségességéről épp oly mély elmével, mint a milyen nagy jóakarattal és céltudatossággal nyilatkozott.

Ez a miniszterelnöki beszéd az egész országban az iparos-, a kereskedő- és a gazdakörökben egyaránt igen kedvező és megnyugtató benyomást keltett mindenfelé. Egyszersmind erősödött a remény, hogy a Széll-kormány ezt a minden irányban előnyös programját a legszebb sikerrel és eredménynyel végre is fogja hajtani.

Még mindnyájan a szegedi beszéd hatása alatt állunk és annak egyes jelentős vonatkozásaival foglalkozunk, midőn most egy újabb és tüzetes nyilatkozatot, mintegy részletes programot hallunk az iparfejlesztésről a Széll-kabinet kereskedelemügyi miniszterétől, a fáradhatatlan tevékenységű Hegedüs Sándortól, kinek Iglón elhangzott beszédét bizonyára az egész országban hasonló érdeklődéssel és tanulsággal fogják olvasni a hazai iparosok.

Ezen az iglói indusztriális kettős ünnepeken Hegedüs Sándor azt az őszinte kijelentést tette, hogy a kormány intézkedéseinek sikerét maguktól az iparosoktól várja. Aztán itt sokat beszélni egészen felesleges. Itt tenni kell. Mert csak ezeknek az iparosoknak odaadó támogatásával lehet a kormánynak célt érni. Erre nézve pedig mindenekfelett szükséges, hogy az iparosok megértsék, felfogják a kormány szándékát és célzatait.

Már most, ha ebben a tekintetben bármily kétség fenforoghatott, azt Hegedüs Sándor beszédében tett kijelentéseivel teljesen eloszlatta. Ne számítsanak az iparosok arra, hogy a kormány mesterségesen akarja az ipart fejleszteni. A kormány természetes alapokon akar ipart teremteni és természetes erővel akarja azt fejleszteni, hogy az ipar gyökeret verjen és a magyar talajon megéljen a maga erejéből, a maga emberségéből.

Ki kell keresni, meg kell tüzetesen vizsgálni mindenekelőtt: hol és mely vidéknek és mely népességnek melyik iparág felel meg a legjobban. Mely iparághoz van öröklött hajlama vagy kedve, tehetsége az illető vidék lakosságának.

Ez lenne tulajdonképpen az iparfejlesztés és iparfejlesztés pszichológiája. Ez alapon történnék meg az iparos hajlamok kifürkészése, a talaj szerencsés kiszemelése, hol aztán a propagációtól szép eredményt lehetne várni. Ez a szerencsés körültekintés tehát egyik előfeltétele, a legelső tényezője valamely iparág eredményes meghonosításának.

A másik és pedig a leghatásosabb tényező az iparfejlesztés tekintetében a szakképzés és a harmadik az izlés. Feltevéve, hogy a tőke és a nyers anyag rendelkezésre áll. Nálunk, Magyarországon, majdnem minden képzelhető iparágára nézve nyers anyag bőven található. A sűrű vállalkozási kedv meg azt mutatja, hogy a tőkepenzt is igen szívesen gyűmölcsöztetik nálunk ipari vállalatokban.

De minden iparág életképességének feltétele a kelendőség. Ennek a kelendőségnek titkát kell tehát ellesni. Ez a legfőbb ipari titok. Miként Hegedüs Sándor olyan mély értelemmel kifejezte, az egyes iparágak életképessége ettől függ. Miért is a különböző piacok természetét kell ellesni, mintegy azok gyengéit kell kizsákmányolni a magunk számára.

És pedig első sorban a hazai piacot kell megfigyelniünk.

Fejlesztésük iparosaink értelmét. Terjesztjük közöttük a tudomány vivmányait, a gyakorlati és szakismereteket. Fejlesztjük az iparos izlését és az iparosképzést arra irányítsuk, hogy az iparos minél tisztultabb felfogásra jusson, mert ekkor már ő szoktatja rá a fogyasztó közönséget a jó izlésre. Ekkor már meghódította a közönséget és elfoglalta a piacot.

Kühn János jubileuma.

— 25 évig a tűzoltóság szolgálatában. —

Nagybecskerek, szeptember 27.

Hány nemesebb foglalkozás létezik a tűzoltás kivül? Mi az, a mi fölér és versenyezni képes a nyugodt öntudat munkájával? Létezik-e szebb dolog, mint saját életünk, egészségünk kockáztatásával munkálkodni mások vagyonának megmentésén, annélkül, hogy ezért egy meleg kézszoritáson, dicsérő szón kívül más is járna. Van-e a mai korban olyan derék, becsületes lélek, a ki teljes életét egy ilyen ügynek szenteli s minden érdek kizárásával munkálkodik, csupán csak az erkölcsi sikerért! Van. Itt vannak a mi önkéntes tűzoltóink s köztük főleg derék, rokonszenves parancsnokunk, Kühn János, a ki ma ünnepelte meg szolgálati tevékenységének 25 éves fordulóját. Volt az ünnepségnek egy másik megható része is. Ugyancsak ma van huszonöt éve, hogy Kühn János egy dobogó szívű, piruló leánykát vezetett az oltár elé s ott esküdött neki örök hűséget, hogy soha el nem hagyja, hanem örök életén keresztül hű marad hozzá.

Ez az eskü, meg az, a melyiket a tűzoltózászló alatt fogadott meg, — vezérelték Kühnt 25 év óta; ezek alkottak belőle kötelességtudó, buzgó tűzoltót, aki nemcsak ott van helyén, a hol a vész elem pusztulással fenyeget, de erős kézzel és még erősebb akarattal gyűjti magá köré a fiatalabb nemzedéket, kiképezi őket,

A „TORONTÁL“ tárcája.

Maróczy Géza.

— A sakkmatador Nagybecskereken. —

Julius havában nagy volt a magyarok büszkesége, mikor Maróczy Géza hazahozta a második díjat a londoni nemzetközi sakversenyéről. Hasábokat irtak róla a lapok s büszkeséggel emlegették a nevét, hiszen még a külföld sajtója is nagy elismeréssel foglalkozott vele.

Maróczy Géza, az ez idő szerint legnagyobb magyar sakkmatador Szegeden született 1870-ben. Atyja, mint kiválóan ügyes mulakatos ismeretes Szegeden. Ez a derék iparos, fiát: Gézát, nagy gondal neveltette. Az elemi iskola bevégeztével a piaristákhoz adta be Maróczy az ő Géza fiát, aki mint ügyes matematikus és rajzoló már az alsó osztályokban figyelmet keltett.

A negyedik gimnáziumba járhatott, amikor megkedvelte a sakk-játékot. Ettől a perctől kezdve nem ment többé iskolatársaival a Boszorkányszigetre „nagymétát“ játszani, kerülte a pajtások titkos „ferbli-összejöveleteit“, hanem egész lélekkel nekiadta magát a sakk tudománynak, amelynek komplikált tanait bámulatos gyorsasággal sajátította el. Hatodik gimnázista korában már híre járt a szegedi sakkozók között, hogy van Szegeden egy deák, aki mindenkit lefőz a sakk-táblán. Magyar János dr. ügyvéd, a szegedi iskolaszék elnöke szintén meghallotta ezt

a hírt és mint maga is jeles sakk-művész, kiváncsi volt „erre a deákra.“ Akkoriban a fiskálisnak két fia járt a piaristákhoz: János és Imre. Az utóbbi bevezette atyja házába Maróczy Gézát, azt a bizonyos deákot, akire olyan kíváncsi volt az iskolaszéki elnök.

Maróczy Géza nagy szerényen le is ült játszani az érdemes öreg ural és igazolta a híret, „lefozta“ a házigazdát minden játszmaiban.

Bámulták, akik látták, de még jobban elbámultak, mikor ez a „garabonciás deák“ megszólalt:

— Ugyan kérem, nincs itt még egy sakk-tábla?

A házigazda feltolta homlokára a pápaszemét és kérdé:

— Hát az minék?

— Azért kérem, mert játszom én egyszerre két, sőt három parthiet is.

Erre még jobban elámultak a jelenlevők és siettek még egy táblát felállítani, hogy hát hadd játsszék az a deák a kedve szerint.

De most ismét megszólalt a Géza gyerek és ezt már a pajtásának, az Imrének mondta:

— Imre, itt a zsebkendőm, kösd be a szememet.

— Csak nem akarsz bekötött szemmel játszani?

— Megpróbálom — felelt szerényen Géza, akinek az édesanyja is jelen volt ezen a bemutatótáncoson.

Es hát bekötötték az ördögös deák szemét, aki így bekötött szemmel diktálta a húzásokot és minden játszmat megnyert. Persze, szörnyen csóválta a fejét a házigazda, akit eddig a legjobb sakkozónak tartottak Szegeden és most ime egy 17 éves gyerek bekötött szemmel is jobban játszott nála.

Ez csoda! — jelentette ki Magyar János dr. — Ezt be kell mutatnom a kaszinóban is.

Es a legközelebbi vasárnapon már a „belvárosi kaszinóban“ produkálta magát Maróczy Géza. Be voltak akkor rendelve oda Szeged legjobb sakkistái, akiket külön-külön majd bekötött szemmel mind a nyolcat mattá tette a csoda deák, akinek e perctől kezdve nagy híre volt a városban. Egymásután hívták meg a körök, társaságok és ő azon a nyáron „végig verte“ az egész várost: nem birt vele itt senkisémet.

Természetesen most már egészen a sakknak élt Maróczy és a görög igék rendhagyó hajlamaival nem sokat törődött. A tanárai szidták, ő meg sakkozott. Még az iskolában is sakkozott írásban. Magyar Gábor, az akkori igazgató, aki Maróczy zseniáltságát korán fölismerete és becsülte, szintén kénytelen volt néha néha ad audiendum verbum maga elé citálni a Géza gyereket, akinek azonban semmimsem imponált a 64 mező birodalmán kívül.

Végre letette az érettségét és felkerült Budapestre a műegyetemre. Budapestben beirat-

A hivatalos melléklet 198. számával.

HIREK.

Tájékoztató.

Szeptember 30. Nyomdászok szüretelési mulatsága.
Október 1-én Orsz. kerékpárverseny Nagybecskerekén.
Október 9. Vármegyei őszi közgyűlés.
Október 16. Közig. biz. ülés.

A gőz- és kádfürdő mindennap reggeli 6 órától esti 8 óráig nyitva van; hölgyek részére a gőzfürdő kedden és pénteken d. u. 5 óráig; ugyanazon napokon fél 6-tól 7 óráig este urak részére is. Naponta zuhany-fürdő.

— **Uj ítélőtáblai bíró.** A király dr. Schulek Kálmán nagyikindai törvényszéki bíró a szegedi ítélőtáblához bírónak nevezte ki.

— **Elhunyt esperes.** A csanádegyházmegyei kath. klerus taborából dőlt ki tegnap egy előkelő munkás: Riesz Gáspár, az alsó-aradi esperes-kerület esperese, fakerti plébános és püspöki biztos hunyta le szemét. Még pénteken Aradon járt, hogy fájdmára enyhülést szerezzen és tegnap már utolsó sóhajtott. Kabdebo János dr. kezei közt halt meg az öreg esperes. Mint hitoktató országos hirt vívott ki magának, egyházi dolgozatai kifogyhatatlanok voltak. A szaklapok egy kiforrott értékű munkást vesztek benne. A szeretet a vallási igazságok iránt, azoknak átlátlása a gyermekekbe és hitoktatókba, volt egyik legkedvencebb foglalkozása a megboldogultnak. Tudásának és lángoló lelkesedésének tüzenél egyformán melegegett tanítvány és hitoktató, példás türelmével pedig valódi mintakép lett. — Bizony mindenképen nagy az ő csanádi egyházmegye gyásza, hogy oly hosszú utra elment a kerület koronája. — Ma temették. Az aradi minorita rendház teljes szombatján vonult ki Fakertre, mert az elhunyt tiszteleti tagja volt a rendnek. A temetést pedig — tekintettel a halott többször ismételt kérésére — maga rend főnöke: Csák Cryrjek dr. végezte. Riesz Gáspár a torontálme-gyei Csátádon született 1845-ben. Pappá 1868-ban ordináltatott. Segédlelkész volt Károlyfalván, Buziáson, Tornyan, Csanád Palotán, Ó-Bégán, Temesvár-Gyárvarosban, Csátádon és Szt. Huberten, majd adminisztrátor Kübekházán, Csókán, Csátádon és Oraviczán. Első plébániai állomása Nagy-Komlós volt, a honnan 1882-ben Fakertre került és mai napig híven szolgálta egyházát. A megyés püspök 1890-ben nevezte ki esperessé. Az örök világosság fényeskedjék neki.

— **Egy főhadnagy bucsuztatása.** A nagybecskereki társadalom egy rokonszenves tagját, a honvédtisztikar legjobb bajtársát veszítette el Faragó Géza főhadnagyban, a kit áthelyeztek Nagybecskerekéről a szegedi zászlóaljhoz. Nem tudtuk mi becskerekiek egyébként sem soha, hogy mik azok a „szédítő mélységek“, a melyek a katonaságot és polgárságot állítólag elválasztják egymástól. Allandó volt itt a barátság s hogy ez mindjobban megszilárduljon, abban nagyon is nagy része volt Faragónak, a ki biztos társadalmi modorával, képzettségével, folyton ott forgott az elsők között, lelke volt a fiatalágnak, főszlopa mulatságok idején a rendező-bizottságoknak, a mit legjobban bizonyítanak azok a feledhetlen emlékü estélyek, a melyekről bizonyára gyakran fognak még megemlékezni a becskerekiek szép lányok, menyecskék. Tiszta szívvel kívánjuk, hogy találja fel Faragó új otthonában azt a kört, a melyet itt elvesztett s ha majd teljesen elérte mindazt, a mihez szíve vágya vonzza s belevezve a házasság boldog révébe, bucsut mond a legényélet bohóságainak, — csak azt kívánjuk, hogy ne feledkezzék meg rólunk becskerekiekről sem, a kik mindig szeretettel gondolunk az ő vonzó, szimpatikus egyéniségére.

— **Komlóvásár Lajosfalván.** A lajosfalvi tótnyelvi földművesek, Martis Albert tanító példáján felbuzdulva, már évek óta foglalkoznak komlótermeléssel. Fáradságot és munkát nem kimélték a komlókertjeiktől, azonban a komló mivelésére vonatkozó szakismereteknek nagy részét nélkülözték. Hogy ezeket is megszerezhessék, e célból a megyei gazd. egyesület és Cséser Lajos komlótermelési szaktanár sokat fáradoztak érdekükben. Hogy pedig a komlótermést legjobban értékesíthessék, e végből a gazd. egyesület és Cséser Lajos tanácsára felkarolták a komlóvásár rendezésének az eszméjét. Tegnap, azaz szept. hó 26-án volt meg az első komlóvásár, melyet minden tekintetben sikerültnek mondhatunk. A komlóvásáron képviselve

annélkül, hogy közben megfeledeznék az egyleti és szövetségi ügyekről.

Ilyen 25 év volt az, a melynek megünneplésével a nagybecskereki tüzoltó-egylet önmagát tisztelte meg. A lefolyása pedig, a melynek keretében impozáns módon nyilatkozott meg a szeretet, ragaszkodás minden jele, — csak azt bizonyítja, hogy az igazi érdem mindenkor elismerésre talál s legszebb elismerés a polgártársak ragaszkodása, szeretete.

Az ünnepség lefolyásáról a következő tudósításunk számol be:

A nagybecskereki tüzoltó-egylet már tegnap este kezdte meg programját, a mikor impozáns fáklyás zenével tisztelte meg Kühn Jánost. Óriási embertömeg verődött össze a jubiláns váraljai utcai lakása előtt, a hol a nagybecskereki polgári dalegylet énekelt el néhány szép dalt. Az üdvözlő beszédet Oriold Miklós szolgálatvezető mondta, röviden méltatva az ünnepség jelentőségét.

A ma reggeli ébresztőn kívül délelőtt 10 órakor ünnepélyes nagymise volt a plébánia-templomban, a melyet Szabó Ferenc apát-plébános celebrált. Ugyancsak ő áldotta meg mise után Kühnek 25 éves házasságát is.

Ezután a jubiláns lakására vonultak a tüzoltók az ernestházi zenekar muzsikája mellett, a hol megkezdődtek az üdvözlések. Az egylet nevében Pflock Nándor titkár mondott lendületes, magvas beszédet, egyben átnyújtotta Kühnek a gyönyörű kidolgozású ezüst babékoszorút; a város nevében dr. Grandjean polgármester üdvözölte, a torontáli tüzoltó szövetség jó kívánatait Demkó Belánszky Ferenc tolmácsolta, Rónay Jenő főispán helyett, ki hivatalosan távol van Nagybecskerekéről, Strosz titkár adta át ő méltósága meleg üdvözlését. Megjelentek azonkívül még a jubiláns lakásán Szabó Ferenc apát, dr. Perisics Zoltán főjegyző, Reitter Oszkár rendőrkapitány, Baaden Károly iskolaigazgató és számosan mások. A vidékről érkező sürgönyi üdvözlők sorában első volt Karátsonyi Andor beodrai főparancsnok.

Ma estére a jubiláns vacsorát rendez az ünneplők tiszteletére.

A miniszterelnök Budapesten. Széll Kálmán tegnap délután 2 órakor visszaérkezett Bécsből Budapestre. A miniszterelnök Bécsben tegnap több politikussal érintkezett és behatóan informáltatta magát az osztrák helyzetről. Ertesüléssünk szerint Széll Kálmán már a képviselőház érkező ülésében fog az osztrák válság által teremtett magyar politikai helyzetről nyilatkozni.

kozott a Lipót-városi Sakk-körbe és ott is csakhamar első lett az elsők között úgy, hogy a kör költségén kiküldötték Nürnbergbe az amateur-versenyre, ahol minden ellenfelét leverte és mint mester tért vissza Budapestre.

Ettől kezdve már a nyilvánosság figyelmébe kíséri Maróczy pályáját. Hock János országgyűlési képviselő támogatásával ő rendezte a millenáris nemzetközi sakk-tornát.

Annak idején nagy visszhangra talált a felhívás, csak Hock János, aki maga is jeles sakkozó, kétségeskedett.

— Mire való az? . . . Hogy az egész világ szemé előtt megverjenek? . . . Van is valamire való magyar sakkozó!

Maróczy nem adta meg magát. Meghívta Hock Jánost, hogy játszék vele az Otthonban. Az érdekes partie nagy érdeklődést keltett, mert a magyar mester nemcsak úgy egyszerűen ült a hatvannégy mezős tábla elé, hanem Hockon kívül még hat sakkozót hívott ki viadalra, azután bekötött szemmel fogott a küzdéshez.

A vége az lett, hogy mind a hét ellenfelét legyőzte. Mikor Hockot is leverte, ez felugrott és ragyogó szemekkel mondá:

— Hát ilyen magyar sakkjátzó is vannak! Tartasuk meg a nemzetközi versenyt!

És attól a pillanattól kezdve ő volt a leg-hivebb propagálója.

Maróczy azóta Bécsben legyőzte a leg-nevezetesebb sakkmeistereket, a nyáron pedig Londonból hozta haza a második díjat.

volt Antalfalváról 8 termelő, Sándorfalváról 4 termelő, Lajosfalváról 67 termelő, Petrováczról (Bácsm.) 8 termelő. A vásárra vitt komló összesen 170 métermázsa volt. Vevők szintén szép számban voltak s minőség szerint 50—70 frton fizették métermázsját a komlónak. A vásáron a megyei gazd. egyesület képviselőjében Marton Andor e. titkár, a földm. miniszterium részéről pedig Cséser Lajos szaktanár volt jelen. A vásár rendezésének munkálatait Kovács Sándor jegyző, Tóth s jegyző és Petrács András teljesítették, kik ezen munkálkodásuk által nagy szolgálatok tettek a hazai komlótermelési ügynek. A komlóvásár állandósítása és jelentése céljából a gazd. egyesület erős akcióba lépett s a földm. miniszterium részéről ezen ténykedésében teljes támogatásban részesül.

— **A temesbégavölgyi vízszabályozási társulat** véleményező bizottsága tegnap Temesvárott ülést tartott, melynek főtárgyát az 1900. évi költségvetés megállapítása képezte. Ezen az ülésen elhatározták egyszersmind, hogy a társulat céljaira palotát építtetnek.

Az ülésen dr. Molnár Viktor főispán, mint miniszteri biztos elnökle alatt jelen voltak: br. Daniel Ernő v. b. t. t., br. Nikolics Feodor v. b. t. t., dr. Babics József és Vargies Imre orsz. képviselők, Szűry Kálmán királyi tanácsos, közalapítv. urad. főtiszt, dr. Dellimanics Lajos torontálvármegyei alispán, Seemayer János kir. tanácsos, verseczi polgármester, Cseresnyés Jenő kir. főmérnök, a folyammérnöki hivatal főnöke, továbbá a társulat képviselőiben: Jankovich Miklós kir. tanácsos, igazgató, Paulay Gyula főmérnök: Mokry István titkár és dr. Róna Ignác ügyész.

Az első tárgy az évi költségvetés megállapítása volt. A költségvetési tervezet szerint a kezelési bevétel 243.692 frt a „ kiadás 243.280 frt

	a felesleg	412 frt
Kölcsön bevétel		790.778 frt
„ kiadás		789.166 frt
	a felesleg	1612 frt
Törlesztési tartalékalap:		
Bevétel		226.600 frt
Kiadás		209.400 frt
	Felesleg	17.200 frt

Az árvízvédelmi tartalékalapban van 65.604 frt. Ehhez jön — mint hogy az idén nem volt árvíz — mintegy 18.200 frtnyi megtakarítás.

Az 1900. évre 2,370.212 frtnyi költséget igénylő árvédelmi munka van előirányozva. Erre csupán 2,173.000 frt áll rendelkezésre, de ez összegnek 1900. év végéig járó időközi kamataiból és az egyes munkálatoknál elérhető megtakarításokból az egész költség fedezetet fog találni.

A költségvetést beható vita után, minden egyes tétel tárgyalása mellett — elfogadták.

A törökbecsei ármentesítő társulat egy Budapesten fölláttatandó pénzintézet eszméjét pendíti meg, mely intézet az ország vízszabályozó-társulatainak pénzügyeit rendezné és konverzióit vinné keresztül. A Temes-Béga társulat nem járul ehhez a tervezethez, miután 50 évre az Union-bankkal van szerződéses viszonyban és ez az összeköttetés teljesen kielégíti.

— **Elhalasztott jubileum.** Jankulov Athanasz szefkerini jegyző tiszteletére f. é. október hó 1-ére tervezett 25 éves jubileum közbejött akadályok miatt elhalasztott. Az ünnepélynek más alkalomra való kitűzéséről az érdekeltek értesíteni fognak. Szefkerin, 1899. évi szeptember hó 25-én. A rendező-bizottság.

— **Két gyermek rögtöni halála.** Marjanov Döme szerb aradaczi lakos két kis fia hétfőn délután váratlanul elhalt. Miután senkinek arról tudomása nem volt, hogy a gyermekek előzetesen betegeskedtek volna, gyanusnak tűnt fel a dolog a községben, mindenki arról beszélt, hogy a gyermekek mérgezés áldozatai lettek, miert is az eset vizsgálat tárgyává tétetett, midőn kitűnt, hogy a 4 éves Száva és a 2 éves Zsiva rövid ideig tartó megbetegedés áldozatai lettek. Az egész község nagy részvétel mellett kísérték a kocsikra feltett koporsókat a temetőbe, a hol a fájdmunk által mélyen megrendült szülők gyermekeiket közös sirba helyezték.

— Az erdői Petőfi-ünnepély. A vasárnapi nagykárolyi Petőfi-ünnepélynek méltó folytatása és befejezése volt tegnap Erdődön. A Petőfi-társaság, élén Bartók Lajossal és a Kölcsey-egyesület Nagy László alispán vezetése alatt Nagyványáról külön vonattal mentek Erdődre, a hova délelőtti 10 órakor érkeztek meg. Fogadtatásuk lelkes és impozáns volt. Az egész környékről odasereglett nép bandériummal, zene-karral és rengeteg sok kocsival várta a vendégeket. Az üdvözlő beszédet Domokos Ferenc főszolgabíró tartotta, a melyre Nagy László alispán válaszolt. Ezután megindult az impozáns menet föl a várba, a hol Révay Dezső uradalmi intéző üdvözölte Bartók elnököt. Azután megkezdődött az emlékünnepély a várudvarban, Petőfi esketési kápolnája mellett. A díszes közönséget Bartók remek megnyitó beszéddel üdvözölte. A romok között, a hol minden kö Petőfi halhatatlanságáról beszél, Gelléri Endre nagybányai főjegyző Nagy László Petőfi emléke című szép és hangulatos költeményét szavalta. Utána Lauka Gusztáv tartott nagyérdekű fölolvasást Szendrey Julia utolsó órájáról. A fölolvasást szombati számunkban közöltük. Végül Abrányi Emil szavalta el gyönyörű költeményét. Azután a vendégek bejárták a várromokat és meghatottan szemlélték azokat a helyeket, a hol egykor Petőfi és az ő Juliája sugdostak egymásnak szerelmes szavakat. Most az enyészett titott ott tanyát. Mintegy apotheozisa volt az ünnepélynek az a jelenet, mikor Bartók a vár egyik bástyatoronyában levő szobában, a hol Petőfi lakott, letette a Petőfi társaság díszes koszoruját és Pósa Lajos elszavalta saját költeményét. Délben száz teritékű lakoma volt, melyen a környék egész intelligenciája jelen volt. Szuhányi Ferenc, a kerület képviselője a Petőfi-társaságot élte, Bartók Erdőd közönségét, Nagy László alispán Lauka Gusztávot, a ki meghatottan felelt. Beszéltek még Rákosi Viktor, Majláth Ferenc ispán és tényes jegyző. A vendégek emelkedett hangulatban oszoltak szét.

— Kedélyes megbeszélés. Különös megbeszélésbe mélyedhettek Karavilla Arkadie és társai Tanaszin Vása tolvádialakossal. Nevezettek mult vasárnap este csendben pálinkázgattak a korcsmában, a midőn is azt magyarázták egymásnak, hogy mégis csak csalfák a menyecskék, amit Tanaszin sehogy sem akart elismerni, dacára annak, hogy saját menyecskéjéről is csipős dolgokat rebesgetett a társaság. Hogy az ügyeket alaposabban megbeszélhessék, Karavilla kihívta Tanaszint a korcsmából, a szép csendes beszélgetésnek az lett a vége, hogy Karavilla úgy vágta fejbe pajtását vastag bunkós botjával, hogy ez menten eszméletlenül terült el a földön. Ezután nyugodtan visszatért a korcsmába s tovább pálinkázott, a nélkül, hogy tetteről szólta volna valamit. Később a társaság szétoszlott s így akadtak rá a vérbe fagyott holt Tanaszinra, akit haza szállítottak. A közég az esetet a módosi járásbírósnak bejelentette. Ugy látszik a bíróság érdeklődött Karavilla titokzatos közölni valója iránt, mert csendőrökkel bevittette a börtönbe s ott majd a vizsgálóbíróknak is elmondhatja a fontos, titoktartásra méltó híreit is.

— Szeptember végén. Itt a hervadás, az elmulás ideje. A madarak elszállanak és a levelek lehullanak, úgy mint már eddig is minden áldott évben, ha nem is annyiszor, mint a poéták megírták.

Mert a poéták mindnyájan szeretik az őszt, a levelek hullását, a természet halála napját. Az őszi köd jótékonyan borul a haldokló Szépségre, aki szégyenli mezitelenységét és ehervadt bájait. A szél, jóllakott, hűtlen udvarlók módjára, könnyelműen füttyörészik a kopasz ágak között, mintha nem is ő csókolgatta volna szerelmes susogással néhány hónap előtt a fakadó fiatal virágokat.

És a föld érzi, hogy vége a szép napoknak; fázik, didereg, mert már kihűlt a vére; mindenki elhagyja: madarak, virágok, az emberek is beljebb húzódnak a nagy háztömbök közelébe, hűtlen szeretője cinikusan füttyörészik, csak az abszolút jóság, az ég szánja meg néha, néhány könnyet hullatván rá: permetező őszi esőt.

Miért szeretik a poéták mindnyájan az őszt, miért szeretik mindnyájan az elmulás idejét, amely állítólag a halálra, a mulandóságra emlékeztet? Miért sétál az, aki csak hideg borzadálylyal gondol a halálra, boldogan, dudorászva a hervadó erőben?

Mert nem a halált hozza eszünkbe a lepergő falevél, és nem a sirra emlékeztet a zizegő avar, hanem akkor érezzük igazán a bennünk lüktető életet, amikor körülöttünk sirba dől, elenyészik minden. Mert büszke önérettel tapossa a sárgult levelet cipósarkával a természet ura! Diadalmas érzéstől dágad a melle, amikor látja pusztulni köröskörül a természetet és azt mondhatja magában:

— Ime mindez meghal, de én megmaradok!
Ezért járjuk szívesen a haldokló erdőt ezért, füttyörészünk versenyt a hűvös őszi széllel, mert érezzük magunkban az ifjuságot, az erőt, mikor mindent megfakított a végelgyengülés, a halál.

Ezért vesz erőt mindenkin sejtelmes fájdalom, érthetetlen bu, mikor a tavasz bevonul. Mert irigyeljük a fakadó rügyeket, a feszedező virágokat az ő abszolút ifjuságukért. Mert győtrőde érezzük, hogy vénebbek vagyunk a környezetünkkel és sóhajtván mondjuk magunkban:

Ime, ők most kezdik az életet, melynek mi már a közepén tartunk; ők most érik meg az első tavaszt, mikor mi már Isten tudja hanyadikat éljük!

Ezért felületes érzés az a melankólia, mely az őszi költeményekben megszólal; felületes érzés, melyet itt-ott elfojt a titkos öröm, a diadalittas ujjongás a magunk életképességén! . . .

Isten veletek lepergő falevelek, Isten veletek elhervadt virágok, elkorhadó ágak, lehullott gyümölcsök: Isten veled szegény nyár; Isten veled, te elmész, mi megmaradunk!

Irodalom.

— Az utolsó negyedév. Október elsejével kezdődik az utolsó negyedév és ez az idő a legalkalmasabb arra, hogy az olvasóközönség téli szórakozására gondoskodjék. Mert nem kis dolog, hogy az ember olyan újságot járasson magának, a melyben mindig örömet találja ő is és családja is. Egy ilyen újságot ajánlunk most olvasóink figyelmébe, a melyet különben is Magyarország minden olvasója ismer, mert hisz legnépszerűbb és legdíszesebb képes szépirodalmi lapjáról az „Ország-Világ”-ról van itt szó. Ez az újság most nyit előfizetést az utolsó negyedévre, azzal az ígérettel, hogy a régi szeretettel fogja szolgálni mindinkább szaporodó előfizetőit. Minden számában a jövőben is képekben és írásban be fogja mutatni a hét aktuális eseményeit, szerkesztősége, melynek élén a kiváló költő, Váradi Antal áll, szépirodalmi dolgozatokkal gazdagítja az újságot, mely kéthetenként zeneszámokkal és állandó képes regény melléklettel is kedveskedik olvasóinak. Ezeket kívül aki most előfizet karácsonyra díjlanul megkapja az „Ország-Világ” Karácsonyi Almanachját, mely diszkrét fog szolgálni az előfizetők könyvtárának. Az „Ország-Világ” előfizetési ára októbertől—januárig 2 frt, a kiadóhivatal, mely Hold-utca 7. sz. a. van, mutatványszámot kívánatra ingyenküld.

— Az Új Idők, a magyar család kedvelt szépirodalmi képes hetilapja, melyet Herceg Ferenc szerkeszt, október havával új negyedévet kezd s kéri előkelő, hű közönsége szíves érdeklődését ezutánra is. Munkatársai, mint eddig, a magyar irodalom legérdemesebb erői lesznek; regényeinek, novelláinak s egyéb cikkeinek megválasztásában nem a hétköznapi fogyasztásra törekszik, de a magyar családok magasabb szellemi igényeit kívánja kielégíteni, nem mellőzve a heti aktualitások művészi feldolgozását sem. Közlendő képeit a magyar képzőművészet legújabb remekei közül válogatja és a világ eseményeiről közlendő apróbb képei nyomban követték az eseményeket. Október 1-én kezdi közölni Herceg Ferenc egy új regényét „Idegen emberek közt” címmel. Regénymellékletén az új negyedévben fordított mű helyett Jókai Mór regényét, az „Öreg ember nem vén ember”-t közli, melyet sikerült olvasói számára megszerezni, melyet a magyar irodalom koszosra költője most avatott maga legidőszzerűbbé. A regény bevezetése már az e heti számban van. — Az Új Idők előfizetési ára negyedévre 2 frt. Kiadóhivatal Budapest, Andrassy-ut 10. sz.

— A „Magyarország”, ez az annyira elterjedt lap nagy sikereit annak köszönheti, hogy irányzatát semmiféle magánérdek által befolyásoltatni nem engedti. A nagy közönség a maga csalhatatlan érzékével hamar felismerte ezt és innen magyarázható az a példátlan rokonszenv, a melylyel az ország olvasóközönsége ezt az újságot felkarolta. Kizárólag e lapnak szentelt roppant szellemi erejét a magyar publicisztika díszé és büszkesége: Bartha Miklós. Vezércikkírói közé tartozik Kossuth Ferenc is. A lap élén pedig Holló Lajos orsz. képviselő áll, a kinek nagy tevékenysége és minden közszükségünk iránti élénk érdeke általánosan ismeretes. Odaadón támogatja öt munkájában Dr. Lovász Márton, a lap felelős szerkesztője. Ki kell még emelnünk, hogy a Magyarország hírszolgálatára leggyorsabb és legtökéletesebb úgy, hogy ez a lap a magyar hírlapirodalomban valóságos specialitás számba megy. A becsekereki olvasó ugyanis már kora reggel kezébe kapja az előtte való napnak hű, pontos, megbízható és kimerítő krónikáját. Előfizetési ára a lapnak egy évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr. Az előfizetési pénzek postautalványon a Magyarország kiadóhivatalába (Budapest, Teréz-körút 19. sz.) küldendők.

TÁVIRATOK.

A kereskedelmi miniszter otthon.

Budapest, szept. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter felsőmagyarországi körútjából ma reggel Budapestre érkezett.

Az osztrák válság.

Budapest, szept. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik: Beavatott körökben teljesen kizártnak tekintik, hogy parlamentáris kormány jöjjön létre. Most már egészen bizonyos, hogy Thun grófot rövid ideig tartó hivatalnok miniszterium váltja fel. Hogy Chlumetzky, vagy Gautsch lesz e a miniszterelnök, eddig nem dőlt el.

A bolgár fejedelem Bécsben.

Budapest, szept. 27. (A „Torontál” eredeti táv.) Bécsből jelentik: Nemcsak az osztrák, de az egész külföldi sajtó is nagy örömmel üdvözli Ferenc József király szívélyes magatartását Ferdinánd fejedelemmel szemben. Különös jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy a fejedelem a király vendége. Ferdinánd ma este hagyja el Bécsset.

Budapesti gabonátözsde.

Budapest, 1899. szeptember 27.

A készárúüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilós	100 kilogr. ára		kilós	100 kilogr. ára	
		frtől	frtíg		frtől	frtíg
Bánsági	ó	76	8.30	80	8.65	8.70
Tiszavidéki	„	76	8.30	80	8.70	8.75
Pestvidéki	„	76	8.25	80	8.65	8.70
Bácskai	„	76	8.55	80	0. —	0. —

		kilós		kilós	
		70-72	—	6.55	6.65
Rozs	uj	elsőrendű	—	6.45	6.55
„	„	másodrendű	—	6. —	6.20
Árpa	„	takarmány	60-62	5.70	5.90
„	„	égetni való	62-64	6.60	7. —
„	„	sörfőzésre való	64-66	5.35	5.45
Zab	„	—	39-41	5.05	5.25
Tengeri	ó	bánsági	—	0. —	0. —
„	„	másnemű	—	—	—

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 27. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Buzában az árák lanyhák. Kötetett:

Buza októberre 8.29— 8.30
 Buza 1900 áprilsra 8.75— 8.76
 Rozs októberre 6.61— 6.62
 Zab októberre 4.98— 4.99
 Tengeri 1900 májusra 5.09— 5.10

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskerekre, illetve Nagy-Becskerekéről.

Érvényes 1899. szeptember hó 1-től.

Erkezik:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarra:

Temesvár felől: délelőtt 11.38, délután 5.36, éjjel 10.29.

Pancsova felől: délelőtt 10.33, délután 5.58.

Zombolya, Alibunár és Versecz felől: reggel 9.15, éjjel 10.29.

Zombolya felől: (keskenyvágányu pályaudvar) délelőtt 10.45, este 5.25.

Üsösztetek felől: reggel 6.24, (csak minden kedden, pénteken és vasárnap.)

b) a nagybecskereki (nknbt) pályaudvarra:

Budapest, Nagy-Kikinda felől: reggel 7.52, délután 4.45, éjjel 10.22.

Indul:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarról:

Temesvár felé: éjjel 8.00, délelőtt 10.00, délután 4.31.

Pancsova felé: reggel 8.30, este 6.20.

Alibunár és Zombolya felé: reggel 8.00, délután 4.31.

Versecz felé: reggel 6.15, délután 4.31.

Zombolya felé: (keskenyvágányu pályaudvar) reggel 5.05, délután 1.49.

b) a nagybecskereki (nknbt) pályaudvarról:

Budapest, Nagy-Kikinda felé: reggel 5.45, délelőtt 11.49, este 7.05.

VASUT-ÜGYEK.

118021/99. szám.

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1900. évben, illetőleg 1902. év végéig a következő csoportokba sorozott anyagokból felmerülő tényleges szükségletnek szállítást biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet, még pedig:

I. Szurok fáklya.

II. Rézgálic.

III. Lenolaj, terpentinolaj, kenőcék és fény-mázak szállítása iránt.

A kiírás tárgyát képező egyes cikkeket előtűntető jegyzékek, melyek egyszersmind ajánlati mintául szolgálnak, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módok, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag és leltár beszerzési (A. V.) szakosztályánál (Budapest, Andrássy-ut 73. szám II. emelet 43. ajtó szám) kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, évenként egy koronás magy. kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi október hó 24. éj déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók, vagy postán odaküldendők és a boríték ezen külcimmal látandó el:

„Ajánlat 118021/99. számhoz.“

Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségű minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlt anyag értékének 5% legkésőbb f. évi október hó 23. éj déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál letendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és részletes módok bemutatása mellett állítatnak ki, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1899. évi szeptember hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

26078/99. sz.-hoz.

M. kir. államvasutak.

Zágrábi üzletvezetőség.

Hirdetmény.

A m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a sárosdi állomáson létesítendő épületek munkálataira.

A tervek, a költségvetés, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Zágrábott az üzletvezetőség pályafentartási osztályában és a sárbogárdi osztálymérnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A nyomtatványok ugyanott egy koronáért meg is szerezhetők. Az ajánlatokat legkésőbb 1899. évi október hó 10. éj déli 12 óráig kell benyújtani alulírott üzletvezetőség I. s. osztályánál (Ferenc József tér 19. sz. I. s. emelet.) Az ajánlatokat 1 koronás, az ajánlat mellékleteit ívenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyújtani: „Ajánlat a sárosdi állomáson létesítendő épületek munkáinak előállítására.“ Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1899. október hó 9. éj déli 12 óráig 1000, azaz: egyezer o. é. frt bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőségének gyűjtő pénztáránál akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapírokban letenni. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlatokhoz nem csatolandó. Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek. Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául. Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti bevételnyel adandók fel.

Zágráb, 1899. szeptember hóban.

Az üzletvezetőség.

Hirdetések.

8456. tlkv. szám 1899.

868-1.1

Arverési hirdetmény.

A törökbecsei kir. járásbiróság, mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy Németh János ó-becsei lakos végrehajthatónak Rehák József és Pollender Róza t-becsei lakosok végrehajtást szenvedők elleni 65 frt s jár.

iránti végrehajtási ügyében a területén levő T-Becse község határában fekvő 741. sz. tlkvben A I. 1013/a. hrsz. 762. öisz. ház és 80 □-öl beltelek 350 frt kikiáltási árban 1899. évi november hó 17-ik napján d. u. 3 órakor a kir. járásbiróság tlkvi helyiségében árverés alá fog bocsátatni és a kikiáltási áron alul is el fog adatni

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1887. évi november 1-én kelt 3333. sz. Igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában jelölt és óvadékképesnek nyilvánított értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételért 2 egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedése után 30 nap, a másodikat 60 nap alatt, mindig az árverés napjától számítandó 5% kamattal együtt a t-becsei kir. adóhivatal, mint letéti pénztárnál szabályszerű letéti kérvény kapcsán lefizetni és a vételár után járó kincstári illetéket viselni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság tlkvi irattárában és Török-Becse község előljáróságánál megtekinthetők.

Kelt Török-Becsen, a kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóságnál 1899. évi augusztus hó 26-ik napján.

Szabó,

kir. aljársbíró.

Orlovát községétől.

3190. szám 1899.

867-3.2

Árlejtési hirdetmény.

Alulírott község előljárósága részéről közhírré tétetik, hogy a jegyzői laknak helyreállítása tárgyában árlejtés folyó évi szeptember hó 29. éj reggeli 9 órakor községjegyzői irodájában megtartatni fog.

Az erre vonatkozó feltételek naponként hivatalos óra alatt a jegyzői irodájában megtekinthetők.

Orlováton, 1899. szeptember hó 25.

Markucz Márk,
jegyző.Osztoin,
bíró.**Hirdetések**

felvétetnek a

„Torontál“

kiadóhivatalában.

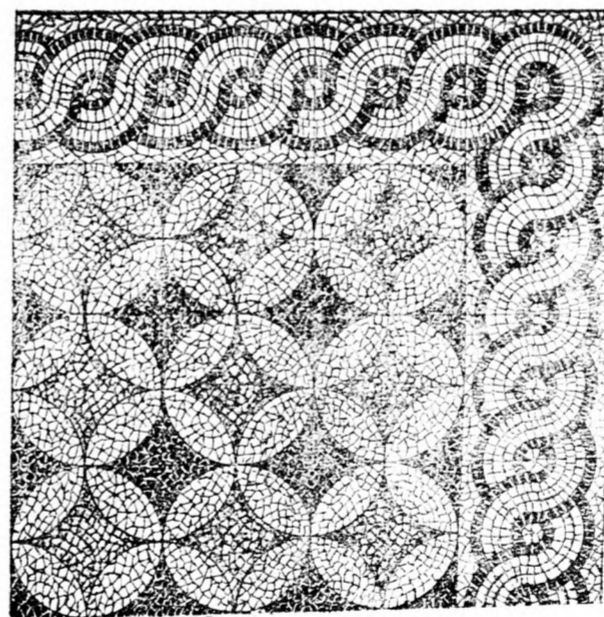
96. sz. telefon.

Özv. Guttman Jakabné Nagybecskerek.

96. sz. telefon.

Czémentáru gyára és építési anyagok raktára.**Készít:**

színezett műkőlapokat,
czémentlapokat,
mozaiklapokat,
betonburkolatot,
terazzóburkolatot,
műkőlépcsőket,
csatornakagylókat,
sírberkerítést,
marhavályukat,
lőitatóvályukat,
legelő- és díszvályukat,
kémény-fedlapokat,
gipszöntvényeket
(szobrász-munka).

Raktáron tart:

valódi becseni román-czementet
és porland-czementet,
elsőrendű fehérmeszet,
gipszet,
kátrányt, (830-104)
karbolineumot,
aszfalt és olombetűtes el-
szigetelő lemezeket,
köfedlemezeket (fedőpép),
elszigetelő anyagot,
száraz és olajfestéket,
homlokzat-festéket 48
különféle árnyalatban.

Azonkívül minden más e szakba vágó ezikkek.

Téli szőlő.**Téli szőlő**

legfinomabb minőségben

Dr. Brájjer Lajosnál

uri-utca.

841-x.3

Téli szőlő.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.